

Po pošti prejemati:

zelo leto naprej 26 K — h
pol leta 18 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

zelo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inšerate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 49.

V Ljubljani, v petek 28. februarja 1902.

Letnik XXX.

Vabilo na naročbo.

S 1. marcem se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron. | Četrt leta 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. | Četrt leta 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnistvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Dunaj, 27. svečana.

Državni proračun.

Danes ob 10. uri se je pričela tretja drobna razprava, in sicer o petem poglavju drž. proračuna, ki obseja troške za minist. svet in upravno sodišče. Za predsedstvo ministrskega sveta se proračunava 427.515 K, za dispozicijski zaklad 200.000 kron, za uradne časnike 1.405.800 kron („Laibacher Zeitung“ ima 800 K prebitka), za brzojavno korespondenčno pisarno 328.400 kron, za upravno sodišče 727.914 kron, skupaj torej znaša potrebščina 3.089.629 kron. Pokritje pa znaša 1.696.100 kron, in sicer dohodki uradnih časnikov 1.407.700, brzojavnega korespond. urada 288.400 kron, torej je čistega primanjkljaja 1.393.529 kron.

Pri tem poglavju je navadno daljša politična razprava, pri kateri imajo govorniki priliko govoriti tudi o politični upravi. Oglašanih je bilo, oziroma izrebranih več slovenskih poslancev, ki pa so dobili tako vi-

soke številke, da bi nobeden ne prišel na vrsto. V zadnjem trenutku je eden mladočeških poslancev odstopil svoje prvo govorniško mesto »proti« temu poglavju slovenskemu poslancu dr. Žitniku, da utemelji svoje in svojih ožjih tovarišev stališče nasproti vladi z ozirom na celisto vprašanje in politično upravo sploh. Govornik naglašja, da so glasovali za nadrobno razpravo o proračunu, ker je potrebno in umestno, da zbornica po tolikih letih razpravlja in stvarno pretresa državni proračun. Nikakor pa ne morejo glasovati za dispozicijski zaklad, ker bi s tem vladi izrazili nemejeno zaupanje. Tega pa slovenski poslanci ne morejo storiti, ker je javna tajnost, da je bilo previdno dogovorjeno, naj se nemškimi strankam žrtvuje celjska nižja gimnazija. To se je zgodilo v proračunskem odseku dne 7. svečana, ki je bil za Slovencev uprav kritičen dan. Ako je dispozicijski zaklad izraz zaupanja vladi ter spreminica za vlado pri pogajanjih z ogrsko ter nemško in italijansko vlado glede trgovinskih pogodb, dobro, potem naj to spremnico podpišejo in izroče vladi one velike stranke, ki so sklenile dogovore na račun Slovencev. Ako pa bode vlada v istini, kakor vedno zatrjuje, z uspehom branila avstrijske koristi, potem jo tudi jugoslovanski poslanci na teh potih spremljajo z najboljšimi željami. Govornik obširneje govori tudi o politični upravi sploh, ki je še vedno mrzla in hladna nasproti prečim socialnim vprašanjem, ter o birokraciji, ki je največ kriva, da se ni v Avstriji rešilo jezikovno vprašanje ali vsaj polegli in ublažili narodnostni prepri.

Dalmatinski poslanec Perić je vedoma govoril o dalmatinskih razmerah, proti nemškemu državnemu jeziku in o znanem avstrijskem sistemu, ki deluje po načelu: Divide et impera. Iz starega klasika Cicérona dokazuje, da mora vlada skrbeti za vse narode in dežele v državi, ne sme pa enih prezirati, a drugim dovoljevati prevenstvo.

Vitez Wassilko je govoril o bukovinskih razmerah. Mej njegovim govorom je prišlo do precej ostre kontroverze mej Čehi in soc. demokrati.

Za njim je govoril Mladoček Holan-sky, ki izjavlja, da morajo Čehi pozvati vlado, naj zapusti dosedanje pot. S svojo najnovejšo izjavo o rešitvi jezikovnega vprašanja je pokazala vlada svojo nemoč. Potem je omenjal raznih dogodkov iz zadnjega časa ter izjavil, da bodo Čehi glasovali proti dispozicijskemu zakladu.

Ministrski predsednik Körber je odgovarjal vsem dosedanjim govornikom. Na izvajanja poslanca dr. Stranskega je rekel, da določa ustava načela v narodnostnem vprašanju, ki jih ne pobija niti stranka dr. Stranskega. Tega pa seve minister ni povedal, kako se ta načela izvajajo. — Nadalje je rekel dr. Körber, da vlada ne dela nikakega razločka mej posamnimi kronovinami ter izkazuje Bukovini in Dalmaciji isto naklonjenost, kakor drugim deželam. Konečno je minister pojasnil pomen dispozicijskega zaklada za njegovo vlado, ki ni izšla iz parlamentarne večine. Vlada potrebuje sedaj krepke podpore, ker jej bo treba voditi važna direktna in indirektna pogajanja. V ostalem se sklicuje na program, izražen v prestolnem govoru.

Poljski poslanec Chamiec ne uvidi nikake nezaupnice vladi v tem, če se ne dovoli dispozicijski zaklad. Stranka govornikova sicer ni povsem zadovoljna z vladnim nastopanjem, a bo vkljub temu glasovala za dispozicijski zaklad.

Socijalni demokrat Ellenbogen uvidi v vladi zastopnico posedujočih slojev. Ministerstvo ni niti poskušalo osnovati si potrebno večino; to je morda njegov ponos, a tudi slabost. Dela se samo z obljubami. Zaupanje izrekajo tej vladi samo (!) reakcionarne stranke. K sklepu omenja tržaških dogodkov ter izjavlja, da bo glasoval proti celemu proračunu.

Češki poslanec Ryba obširno govori o nedostatkah državnega korespond. urada.

služba počasna, provincialni listi izvedo dogodke prej iz zasebnih poročil, poleg tega so pa poročila zelo pristranska in večinoma le reklama za vlado. Mej splošnim smeškom omenja govornik poročil o potovanju in govorih nemškega cesarja. Vlada ne umeva, da morajo časnike pisati časnikarji in ne uradniki, in ne mara nikjer videti časnikarjev, če prav v marsičem mnogo koristijo v javnem življenju.

S tem je bila razprava o tem poglavju zaključena. Govorila sta še glavna govornika Scheicher pro, da se ministerstvo okrepi napram Ogrom, in contra Kramar, dokler vlada ne popravi krivice in se ne pokaže res nevtralnno.

Pri glasovanju po imenih je bil »dispozicijski zaklad« vsprejet s 167 proti 102 glasovoma. Proti so glasovali Slovenci in Hrvatje, razun liberalnih poslancev Ferjančiča in Plantana (klici začudenja mej Jugoslovani), Čehi razun desetih poslancev, Italijani, vsenemci, socijalni demokrati, ter poslanci Wolf, Glöckner, Noske, Ofner in Michejda. Princ Schwarzenberg, Lecher, d'Elvert ter poslanci nemške ljudske stranke in nemški poslanci s Češkega so se odtegnili glasovanju.

Nato se je pričela razprava »o prinosu za skupne stroške«. Prvi je govoril socijalni demokrat Dasyński. Izmival je zunanega ministra radi raznih dogodkov novejšega časa, posebno pa radi nemirov v Lvovu. Konečno se je moč izjavil proti prijateljstvu Avstrije z Rusijo, češ, da Avstrija ne sme postati kozakaška.

Ministrski predsednik je izjavil, da spadajo zunanja vprašanja pred delegacijo ter da je Avstrija ob zadnjih dogodkih postopala tako, kot predpisujejo mejnarodne pogodbe.

Po ministrovem govoru se je razprava prekinila in seja zaključila ob 6. uri. Jutri se razprava nadaljuje.

LISTEK.

[3]

Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

IV.

Deček je bil slep rojen. Kdo je bil kriv njegove nesreče? Nihče! Tu ni bilo ne samo nobene sence kake »zle volje«, ampak pravi vzrok nesreče je bil celo skrit v globini skrivnih in mnogobrojnih življenjskih procesov. Kljub temu se je materino srce pri vsakem pogledu na slepega dečka krčilo od ljute bolečine. Pri tem je trpela kakor trpi mati, ker je s sinom čutila njegovo trpljenje in nejasno slutila težko bodočnost, ki je čakala njenega otroka; toda razen teh čutev je v globini srca mlade žene tlela tudi strašna misel, da so vzrok nesreči morebiti oni, ki so mu dali življenje. To je bilo zadosti, da je malo bitje z lapimi pa nevedečimi očmi postalo središče družine, nezaveden despot, po čegar najmanjši voljci se je ravnavalo vse v hiši.

Bog ve, kaj bi s časoma bilo z dečkom, ki je bil že naprej opravičen za nezadovoljnost in nevoljo zaradi svoje nesreče, in ki je v njem vsa okolica pospeševala razvitek sebičnosti, ako bi čudna usoda in avstrijski meči ne bili prisilili strica Maksima naseliti se v selu, v družini njegove sestre.

Bivanje v hiši slepega dečka je dalo polagoma in neopaženo delavnim mislim ohromelega vojaka drugo smer. Še vedno je kakor prej posedal cele ure, kadeč iz pipe; toda v očeh se je zdaj mesto globokega in topega trpljenja prikazal zamišljen izraz pazljivega opazovalca. In čim bolj je stric Maksim opazoval, tem pogostejše so se namršile njegove goste obrvi in še krepkejšje je vlekel iz svoje pipe. Naposled se je odločil lotiti se dela.

»Ta otrok«, je rekel in spuščal kolobar za kolobarjem, »bo še nesrečnejši nego jaz. Bolje bi bilo zanj, da bi ne bil rojen«.

Mlada žena je globoko pobesila glavo in solza ji je kanila na njeno ročno delo.

»Kruho je, Maksim, da me tega spominjaš«, je rekla tiho, »da me spominjaš brez namena!«

»Jaz samo povem resnico«, odgovoril je Maksim. »Jaz imam samo eno roko in samo eno nogo, zato pa imam oči. Ta otrok nima oči, a kmalu ne bo imel niti nog, niti rok, niti volje...«

»Zakaj neki?«

»Poslušaj me, Ana«, je rekel Maksim mehkejšje. »Jaz bi ti ne govoril zastoj krutih besed. Deček ima tankočutne živce. Zdaj je še mogoče, njegove ostale zmožnosti razviti do take stopinje, da bi mu vsaj deloma nadomestovale vid. Zato je pa

potrebna vaja, vaja se pa omogoči s silo in potrebo. Neapametna prevelika skrb, ki mu jemlje vsako potrebnost napora, ubija v njem sposobnost za bolj popolno življenje.

Mati je bila razumna in zato je lahko premagala v sebi čuvstvo, ki jo je sililo priteči in si od skrbni beliti glavo na vsak žalosten krik otrokov.

Za nekoliko mesecev po tem pogovoru je deček že prosto in urno plezal po sobah, pri vsakem glasu je nastavljal ušesa in otipaval z neko pri takih otrokih nenavadno živahnostjo vsak predmet, ki mu je prišel v roke.

V.

Kmalu se je naučil mater razločevati po hoji, po šumenju obleke in po podobnih, samo njemu dostopnih, za druge pa neopaznih znakih; če je bilo v sobi še toliko ljudi in če so se tudi premikali, — on se je vedno obračal v ono stran, kjer je sedela mati. Kadar ga je nepričakovano vzela v naročaj, je vselej takoj spoznal, da sedi pri materi.

Če ga je vzel kdo drugi v naročaj, začel je urno z ročicami otipavati obraz osebe, ki ga je vzela, in tako je hitro spoznal pestunjo, strica Maksima in odeta. Kadar je pa prišel na roke neznani osebi, so se premikale njegove male roke počasneje, deček jih je previdno in pazljivo pomikal

po neznanem obrazu in njegove poteze so izražale napeto pozornost, zdelo se je, da »gleda« s svojimi prsti.

Po svoji naravi bi bil jako živahen in gibčen deček; toda potekali so meseci za meseci in slepota je vedno bolj vtiskala svoj znak na dečkov značaj, ki je začel postajati določnejši. Živahnost kretanja se je začela izgubljati, začel se je stiskati v tihe kotičke in tam je sedel po cele ure z mirnimi potezami na obrazu, kakor da bi kaj prisluškoval. Kadar je bilo v sobi vse tiho in niso motili razni glasovi njegovih misli, se je dozdevalo, da deček o nečem premišljuje z neodločnim in začudenim izrazom na lepem in neotroško resnem obrazu.

Stric Maksim je uganil: nežna in občutljiva živčna organizacija je storila svoje, in z veliko občutljivostjo za vtiske tipa in sluha podprta izkušala do neke stopinje popolnosti obnoviti vse vtiske. Vse se je čudilo nenavadni občutljivosti njegovega tipa. Včasih se je celo dozdevalo, da s tipanjem razloči barve; če mu je prišla v roke živo pobarvana krpa, držal je na nji dalje časa svoje prste in na njegovem licu se je pokazal izraz začudenja. Kmalu se je pa pokazalo, da se najhitreje razvija občutljivost njegovega sluha.

Hitro se je naučil razločevati sobe po njih odmevu; poznal je po hoji vse do-

Iz hrvaškega sabora.

Iz Zagreba, 23. febr.

Nujni predlog glede podpisov za finančno samostalnost. Burni sklep saborskega zasjedanja.

Sporočil sem že, kaj vse počnejo hrvaške politične oblasti, samo da pregovore narod, da ni znal, kaj podpisuje, ko mu je opozicija predložila peticijo za finančno samostalnost. Mažaronska stranka bi rada opozicijo vlovila v laži, češ, da to peticijo ni podpisalo 51.000 ljudi, kar sicer opozicija ni nikjer trdila. Da se dokaže, da je bilo čisto malo podpisov, je za to izvoljeni saborski odbor poskrbel, naj najprej politične oblasti store svojo dolžnost, potem bode že odbor udaril javno na opozicijo. Toda prevaril se je ta odbor. Opozicija je po svojem članu dr. Harambašiću že v sednici od 19. februarija vprašala saborskega predsednika, je-li je on dovolil, da se izroče dotične peticije s podpisi političnim uradom, da mučijo narod s preiskovanjem. Predsednik je odgovoril, da on ni nič dovolil, pa da je to storil bržkone odbor na svojo odgovornost.

Ko je pa poslanec dr. Bresztyenszky povedal, da odbor glede te zadeve ni imel še nobene sednice ter tudi nič skleniti ni mogel, je nastal v saboru grozen vrišč, da je to zloraba uradne oblasti in javno nasilje. Predsednik je tedaj sam priznati moral, da odbor ni pravilno ravnal, ali ni dovolil o tem daljne razprave, čeravno se je opozicija sklicevala na svoje pravo po saborskem pravilniku.

Ker dr. Harambašić ni mogel priti do besede v tej sednici, je napovedal interpelacijo v tej zadevi za sednico dne 22. februarija. Precej na početku sednice v soboto je predložil dr. Harambašić s svojimi tovariši nujni predlog, ki je meril na to, da se izvolita dva člana iz sabora, od katerih mora pripadati eden opoziciji, a da se ima zato od sabora izvoljeni odbor, ki je imel preiskati resničnost teh podpisov, radi nekorektnega ravnanja razpustiti, in le omenjena dva člana naj prevzameta vso preiskavo v svoje roke; vlada pa naj ob enem prepove političnim oblastim, da nemudoma prenehajo s preiskavo in da povrnejo listine s podpisi.

Ko se je prebrala sprejeta postava o hišnih zadrugah v tretjič, je spregovoril dr. Harambašić, da dokaže nujnost svojega predloga. Govor njegov je bil oster in naperjen proti predsedniku omenjenega odbora posl. Kovačeviću, ki je na svojo odgovornost brez znanja ostalih odborskih članov poslal dotične peticije s podpisi političnim oblastim. Ko je dr. Harambašić nazval to pravi škandal in impertinentno ravnanje bivšega velikega župana, je odzvel predsednik govorniku besedo. Nato je nastalo v saboru grozno vpitje. Galerije so pozdravljale dr. Harambašića, katerega je opozicija vzdignila v zrak, z neprestanim »živio« in »pereat« Kovačević. Mažaroni so čuli dosta lepih pri-

mače, škripanje stola pod invalidom-strictem, enakomerno šumenje niti v materinih rokah in dolgočasni tik-tak stenske ure. Včasih je plezal ob steni in pazljivo prisluškoval tiho, za druge neslišno šuštenje in vzdignil je roko ter jo pomikal za muho, ki je tekala po zidu. Kadar se je preplašena muha umaknila z zidu in odletela, se je pojavljala na slepčevem licu izraz bolestnega začudenja. Nikakor si ni mogel razlagati skrivnostnega izginjenja muhe. Pozneje se je pa v takih slučajih na njegovem licu izražala razumna pozornost; glavo je obrnil na ono stran, kamor je odletela muha; njegov ostri sluh je vlekel na uho lahno brenčanje njenih krilic v zraku.

Svet, ki se je okoli njega lesketal, gibal in zvenel, je prodiral v malo glavico slepčeve pred vsem v obliki glasov in v tako obliko so se izlivala njegove predodbe in njegovi pojmi. Iz lica je vedno jasnejše odseval oni izraz, ki označuje neprestano pozornost na glasove: dolnja ustnica se je malo povešala, obrvi so se razširjale, glava se je nagibala naprej in se iztezala na tankem in dolgem vratu. Pri tem so krasne, nepremakljive oči dajale slepčevemu obrazu nekak strog, ob enem pa ginljiv izraz.

(Dalje prib.)

imkov, katere so zares zaslužili za svoje nenavadno predrzno ravnanje proti opoziciji in sploh proti dostojanstvu dež. zbora. Ker predsednik ni mogel strank pomiriti, je pretrgal sednico za pet minut ter opomnil galerijo, da jo bode dal izprazniti, če se ne bode mirno ponašala. Na to mu je poslanec dr. Vinković dobro odgovoril, da je to narod, a ta je očitno obsodil nasilno ravnanje mažaronske večine.

Večina je bila vsled tega prizora silno potlačena in poznati posrednik dr. Tomašić je spregovoril, da se na ta način sramoti narod. Opozicija mu je odločno oporekala, da večina sramoti narod, ko se tako samovoljno ponaša. Vendar pa je zagovarjal tudi on nujnost, ki je bila na to sprejeta, toda ne po redakciji opozicije, nego po predlogu istega Tomašića, ki je branil nujnost; ali z njegovim predlogom se ne bo doseglo to, kar hoče opozicija. Dr. Tomašić je namreč predložil, da se naj pred vsem pozove dotični odbor, da izroči saboru poročilo, kako se je ravnal v tem vprašanju. Potem še-le se bode moglo razsoditi, jeli je potrebno, da preneha ta odbor. Ta predlog je sprejela večina ter tako pokrila samovoljno ravnanje odborskega predsednika s plaščem poznate popustljivosti. Hudo je na to prijel večino in politične oblasti posl. dr. Vinković, kateremu so se prišli pritožiti ljudje iz več kotarov, kako jih oblasti radi omenjenih podpisov trpinčijo in preganjajo.

Sklenil je tako le: »Nam ste hoteli pritisniti na čelo znamenje, nekaj sramotnega ter je predsednik omenjenega odbora tudi v tem smeru pisal oblastim. Jaz to njegovo iusinuacijo odbijam z indignacijo, tem več, ker dobaja od onih ljudi, ki ne smejo nič drugega, nego lizati ono nogo, ki gazi pravice in svetinje našega naroda«. Na te odločne in pomenljive besede je mažaronska večina molčala, bila je moralno popolnoma pobita in osramočena. Opozicija pa je burno odobraval to izjavo vrlega poslanca, ki je mnogo storil, da se je podrl na tako sramoten način ravno oni steher mažaronske večine, na katerem je slonela moč te stranke ravno v zagrebske županiji.

Na to je bil sestavljen zapisnik stante sessione ter sednice preložene na nedoločen čas.

Konferenca radi sladkorja.

Pred nedavnim so poročali dunajski listi, da je načrt za mejnarodno pogodbo razun ene točke vsprejet in odobren na celi črti in da se je komisija tudi soglasno izjavila za odpravo direktnih premij pričeniš s 1. sept. 1903. Poslednja trditev se pa sedaj v oficijelnih listih dementira in se le trdi, da so se pričela pogajanja o tem vprašanju ter o znižanju uvozne carine. Iz Bruslja javljajo, da se je v tem vprašanju mej zastopniki naše države in Nemčije sklenil ta-le dogovor: Direktna premija se odpravijo s 1. sept. 1902, uvozna carina se pa zniža polagoma in sicer za čas od 1. sept. 1902 do 1. sept. 1903 na 12 frankov, od tega dne do 1. sept. 1904 na 9 frankov, nadalje pa na 6 frankov. K temu pripominja »N. Fr. Pr.«, da se je večina izrekla proti zadnji postavki v tem dogovoru. Bržkone obvelja predlog, ki so ga menda stavili Francozi, da velja najnižja postavka 8 frankov.

Zmaga nemških agrarcev.

V komisiji za novi nemški carinski tarif je v predčeranji seji zmagala z vsemi svojimi predlogi agrarna večina s svojimi zahtevami glede povišanja carine na pšenico, rž in ječmen. Obveljal je kompromisni načrt, kakor so ga predložili agrarni poslanci, čeravno so mnogi pretili z razpustom parlamenta. Načrt je najbolj ognjevit zastopal konservativni poslanec grof Schwerin-Löwitz, ki je vladi pretel z vsemi posledicami, če ne bi hotela ukloniti se zahtevam desnice. — Trgovinski minister Müller je izjavljal, da je šla vlada do skrajnih mej v svojem načrtu. Treba se je ozirati poleg uvoza tudi na izvoz. Minister je zapretel, da bo poljedelstvo zelo oškodovano, če ne bi se doseglo sporazumljenje mej vlado in agrarnimi strankami. — Zastopnik centra Wermuth je proti povišanju carine na ječmen, ker je Nemčija navezana na uvoz. Oškodovan bi bil izvoz piva iz Nemčije. Po nekaterih nadaljnjih izjavanjih je s 14 proti

10 glasovom obveljal kompromisni predlog. Dva poslanca sta bila pri glasovanju odsotna, dva sta se pa vzdržala glasovanja. Odklonjeni so bili s tem predlogi vlade, liberalcev in soc. demokratov.

Načrti Črnogoreev.

Obiak črnogorskega ministra Vukovića v Belemgradu je vzbudil precejšnjo pozornost v Petrogradu in na Dunaju, ker so merodajni krogi prepričani, da črnogorski knez izkuša pridobiti na svojo stran kralja Aleksandra, da pretrga zvezo z Rusijo in ne išče prijateljstva z Avstrijo. To se pa neki godi samo radi tega, ker mu nikjer niso hoteli dovoliti 10 milijonskega posojila, ki ga Črnagora nujno potrebuje za »vojne namene«. Ustaviti se namreč hoče seveda namišljenemu prodiranju Avstrijcev preko Sandšaka še v teku letošnjega leta. Pri Rusih je knez Nikita najprej iskal potrebne pomoči proti preteči »nevarnosti«. Tu mož seve ni našel poslušnih ušes, ker so bili merodajni krogi prepričani o neosnovanosti knezovih izjavanj. Z misijo ministra Vukovića v Beograd je demonstriral knez Nikita proti Rusiji. Toda, kakor javljajo najnovejše vesti, je dobil črnogorski minister v Beogradu samo red sv. Save, na razpor z Rusijo in Avstrijo pa Srbi ne mislijo. Izjavil se bo torej vsak poskus od črnogorske strani, ki tudi posojila dosedaj še ni dobila. Samostojni črnogorski politiki nikjer ne pripisujejo nobene važnosti.

Stavka železničarjev v Italiji.

Železničarske stavke v Italiji ne bo, ker so možje, ki so jo minule dni pričeli organizirati na vseh koncih in krajih, dospeli do prepričanja, da bi delavci ne imeli od nje nikakega dobička, pač pa veliko škodo. Vlada je namreč že sedaj sklicala vse rezervnike železniških polkov ter se s tem preskrbela tudi za slučaj občne stavke vseh železničarjev, katere bi bila prav lahko pogrešila. Potrebo tega vladnega koraka priznavajo celo opozicionalni organi, akoravno ostro prijemajo vlado radi baje povsem nepostavne čina. Brezdvomno bo prišla ta zadeva v razgovor v parlamentu. Vlada pač najbolje stori, če odstrani vzroke preteči stavki s tem, da izboljša položaj železničarjev.

Iz brzojavk.

Sv. oče in Meksika. Tudi sv. oče namerava zopet stopiti v diplomatske zveze z Meksiko, ki so bile od smrti cesarja Maksimilijana pretrgane. Sv. oče je pisal pismo predsedniku republike Diazu. — Vreše n. Iz bataljonov, namenjenih za Vrešen, se bodo izključili vojaki poljske narodnosti. — Boji med Albanci. Zadnje boje med Albanci je povzročil umor albanskega vodje Molah Seka, katerega je umoril radi krvnega maščevanja nek albanski vodja Adem Zaim, ki je že aretiran. Pristaši obeh strank so se pri Ipeku spopadli in je bilo na obeh straneh 200 mrtvih in ranjenih. Turški general Šemsi paša je z mnogimi bataljoni naskočil vas in ločil bojujoče Albance. Sedaj vlada zopet mir. — Volivna reforma na Gorenjem Avstrijskem. Cesar je potrdil zakonski načrt za direktno volitev pri deželnozborskih volitvah na Gor. Avstrijskem. — Dogodki na Španskem. Depeša generalnega kapitana v Barceloni potrja, da je stavka končana. Brzojavka pravi dalje, da so konzuli vnanjih vlasti obiskali prefekta ter mu izrekli svoje zadovoljstvo na hitrem vzpostavljenju miru in reda. — Nenadoma obolel je drž. poslanec Pernerstorfer. — Kralj Edward odpošlje grofa Denbygha kot specialnega odposlanca čestitat sv. očetu. — Kraljica Draga je po poročilih srbskih listov v blagoslovljenem stanju.

Književnost in umetnost.

Učenjak.

Veseloigra v treh dejanjih, spisal dr. Fr. Detela. — Izvirna igra prvič na našem odru je v domačem slovetvu bela vrana. Zato se ni čuditi, da ima mnogo privlačne sile. Sinoči je igra »Učenjak« privabila v gledališče v istini pravo elito gledališkega občinstva. Naslov sam in ugled g. pisatelja, ki nima nič moderne nervoznosti, ki spiše, kar spiše, zaokroženo, jedrnat in premišljeno, že to je bilo zadosten povod, da so se zanimali za ta proizvod možje, katerim burka že davno preseda.

Da »Učenjak«. Da bi po prvem vtisku mogli pisati popolnoma stvarno oceno, oceno tako, da bi lahko podprli in branili vsak stavek, to se nam zdi skoro nemogoče. »Učenjak« je satira na razne podmene. Spraviti pa modroslovje, ali sploh vedo na oder, ni lahka stvar. Gotovo dejstvo je to, da je igra globoko zamišljena. G. pisateljeva ideja je bila prva ta: braniti svobodo človeške volje proti raznim teorijam Lombrozovega atavizma, Gall-ove kranioskopije in frenologije, s katero so se pečali premnogi zdravniki, v novejši dobi Scheve. Hotel je dovesti ad absurdum vero v nezmotljivost raznih podmen in to je eksperimentalni prav ob podmeni frenologov. Mora se reči, da se mu je ta dokaz dobro posrečil kljub težavi, ki jo podaja taka snov dramatiku. Nikakor se ne sme trditi, da je on zanikal vsako nagnjenje v človeku, strastno nagnjenje, katero vleče z mogočno silo tega sem, tega tja, da ni zanikal vpliva naravne konstitucije možgan in življenja in delovanje, ne. postavil se je po robu onim, ki trdijo, da je človek siljen k zločinu, siljen nepremagljivo, da torej nima svobodne volje, da se neha dobro in slabo, da ne hajo kazni in plačila. Dognal je žalostne posledice strogo logičnega postopanja na podlagi gole podmene in dognal paradoksenost zdravnika dr. Blažiča, ki pošilja ljudi v norišnico, a nazadnje pride sam vanjo, pa se v njej zmordi in je kljub temu učenjak — a trezen in pameten. — Toliko za sedaj o snovi. Tehnično bi se dalo igri v drugem dejanju očitati nekoliko prisiljenosti, a lahko prašamo, kdaj se javljajo na odru igre, da ne bi mogli reči, to je prišlo, ker dramatik to prav sedaj rabi?! Zadoščaj za prvič toliko, ker igra zasluži, da se pečamo z njo podrobneje. Gotovo se bo in se mora vpriporiti še parkrat to sezono, a prav za širši publikum, ki bi se tudi ob izvrstnih dovtipih in šaljivih prizorih izbornu zabaval, je treba nekaj pojasnila.

Igralo se je splošno dobro — a nekoliko poznalo se je, da je prehitro prišla na oder.

Pri igravcih se je tu in tam zapazilo, da so še bili nekaj premalo trdni v memoraciji. A bile so le malenkostne vrzelice. Stvar je lahko razlagljiva, ker igra nima čisto nič fraz, ampak vse se mora znati, čisto natančno znati. Ta hibica bo ob repizi izginila.

G. Dobrovolny, dr. Bl. Žič, je težko ulogo izvel mojsterski. V takih ulogah je on doma, pa ne tako, da bi iz vsake uloge istega značaja toisto prenesel; ne, on je za vsako ulogo sicer istega žanra — vendar čisto drugačen človek.

Takisto je g. Verovšek iz uloge Jakoba, ki je velevažna in markantna, za celo igro napravil toliko uspeha, da mu čestitamo. On ni bil tu znani šaljevec, tu je bil tako prefrigana pokrita jed, da gotovo zasluži splošno priznanje. — G. Deyl je igral odvetnika dobro. Ali ta bi moral od g. pisatelja imeti še par značilnejših potez, ker je res najpametnejši in najplemenitejši značaj, pa se nekako krije v ozadiju. — G. Danilo — Marin — je bil prava trgovska duša. Kakor kaže — drugo mu je vse postranska stvar. — G. Dragotinovič je takisto dokaj zadel značaj tega sebičnega in zlobnega intriganta — blazničnega ravnatelja. Ženske uloge so dokaj postranska stvar — zato se pač ni dalo napraviti kaj posebnega. Gosp. pisatelj je hotel, da filozofirajo le doktorji!

Povdarjamo še enkrat, da igra mora ostati na repertoirju. Kako hvalimo Ibsena & comp. z raznimi teorijami. Jasno stoji dejstvo, da toli globoko zamišljene in duhovite igre še dotedaj nismo imeli, igre, ki vendar kljub modrovanju vleče brez prestanka. G. pisatelju čestitamo. F. S. F.

Dopisi.

Z Jesenic, 26. febr. (Srebrni jubilej) je naše »katol. delavsko društvo« v nedeljo prav slovesno obhajalo. G. župnik pozdravi došle goste z Dovjega, med njimi g. župana Janša, goste iz Breznice z g. županom Kržišnikom, g. dekana iz Kranja. Nato proslavljali sv. očeta kot delavskega in misijonskega papeža. Na navdušen klic: »Slava Leonu« očara krasna živa slika vse goste.

Crni murin, zagoreli Indijci in indijske šolske sestre z gojenkami, delavec in kmet klanjajo se v jednaki otroški ljubezni ljubljenu sv. očetu. Mešani pevski zbor pod vodstvom g. organista Savinška zapoje papeževo himno.

Nato se je predstavljala krasni Finžgarjev igrokaz »Indijski siroti«. Ploskanje in navdušenje vseh navzočih je bilo našim pridnim diletantom dokaz, da se niso trudili brez vsepa. Bila pa je tudi ravno ta igra prav primerna za slavnost Saj so gledali gostje uprizorjeno ljubezen sv. očeta, ljubezen katoliških redov do nesrečnih paganov. Kako zanimajo gledalce ti indijski obrazi in kostumi, nastop indijskih vlačic s plesalkami, vrli katoliški Irec Brilo, ki rešuje nesrečne paganske deklice in jih odaja v varno zavetišče handonske sirotišnice pri Bambaju! Kako prijetno odmeva pri po-

alušalcih otočno petje nedolžne, pa zapuščene nesrečne paganske deklice in sploh vsa vezana beseda, v kateri je pisan ves igrokaz! Zanimalo pa bo vse, ako omenimo, da je vsebina igre popolnoma zgodovinska. Ker je scenerija, dasi jako zanimiva, pa vendar zelo priprosta, se more povsod prav lahko vprijeti. Ako bi koga napev v zadrego spravil, naj se obrne na organista Savinška, g. Finžgarju pa priporočamo, naj se še spomni pravega naroda in nas kmalu razveseli tudi s kakim manjšim delom za nas, ki smo delavci in kmetje. Znali bomo hvaležni biti za njegov trud.

Izpred sodišča.

Kralj in Ježice ima smolo. Dr. Furlanu izročil je Kralj iz Ježice svoje zastopstvo v različnih zadevah in ko mu je taisti povsod izvojeval ugodne uspehe, ni bil zadovoljen samo z uspehom, marveč je hotel imeti tudi plačilo ekpenzara. No, Kralj bil je konečno tudi pripravljen obljubiti plačilo ekpenzara, samo denar mu ni šel iz rok, in kedar je bila kaka zadeva končana, prepovedal je dr. Furlanu iztirjavanje ekpenzara proti nasprotniku, ter je iztirjal taistega sam. Zastopnika pa je tolažil, da dobi plačilo, ko iztirja večjo svoto od nekega trgovca v Pulju. A ko je bila tudi ta pravda končana, prepovedal je dr. Furlanu zopet iztirjanje te tirjatve in stroškov. Ker je pa slednji med tem izvedel, da kasira Kralj denar iz dobljenih pravd sam in da Kralj nima nobenega premoženja, in da je posestov last njegove soproge ter da se eksekucijskim potom niti 1 grd. ne da od njega iztirjati, postal je pozoren ter je zahteval od Kralja plačilo ali pa jamstvo njegove soproge. Kralj sicer ni imel denarja, a obljubil je jamstvo in je tudi poslal avgusta meseca 1901 svojo soprogo v pisarno k zastopniku. Komaj pa pokuka Ivana Kralj skozi pisarniška vrata, jo že pocuka Kralj, ki si je med tem stvar premislil, po svojem otroku vnu, tako, da dr. F. ni dobil nobenega jamstva. Ko izve slednji ta dogodek od svojega osobja, pelie se poznejšega dne h Kralju na dom, da dobi plačilo ali pa jamstvo, ali pa, da vsaj izve, pri čem da je in da zamore potem uravnati svoje korake. Kralj sicer ni imel denarja in vsled tega prosil je svojo soprogo, naj da dr. F. jamstvo, katerega je to tudi storila. Ko je pa prišel dne 1. jan. 1902 plač. rok in je bil dr. F. primoran vložiti tožbo proti zakonskima Kralj, zatekla sta se slednja v pisarno dr. Hudnika, in sestavile so se proti dr. F. vloge žaleče vsebine, češ, da je Kralja v zmoto spravil, ga varal in da je sploh nelepo, da se je samo radi 520 K pripeljal na Ježico in še celo z 2 pridama! Le zakaj priče? Te vloge pa od dr. Hudnika niso signirane. No, priče dr. Hribar, Jančigaj in Cimerman dokazale so s svojo prisego, da so vse trditve zakonskih Kralj popolnoma neresnične in izmišljene, vsled česar zakonska Kralj nista zgubila le civilne pravde, marveč sta bila tudi obsojena radi prestopka žaljenja časti, in sicer Miha Kralj na 14 dni, Ivana Kralj na 10 dni zapora. Vkljub temu, da je vse to dokazano, vložila sta zakonska Kralj po dr. Hudniku priziv, v katerem jima posebno ne ugaja, da je pripeljal dr. Furlan priče seboj in se tako intenzivno briga za svoj denar. Dr. Hudnika ni bilo k prizivnemu sodišču zastopat Kraljevih. Dr. Furlan je tudi tu dokazal neutemeljenost Kraljevih očitanj in ko je Kralj videl, da mu tudi priziv pomagal ne bo, adihnil je iz globočine srca »Kaj nam pa morejo!« ter pristavil, da tako »poštenih ljudi, kakor je on, obesiti ne morejo«. Deželno sodišče je razsodbo prvega sodnika potrdilo in zakonska Kralj bodeta morala v zapor.

Suhadolnik in sod. Suhadolnik z Borovnice je vzel izpod kozolca Jožefa Petelina sod, ki je bil last posestnika Kobija. Pozneje, saj tako trdi Suhadolnik, se je hotel s Kobijem pogoditi, Kobi mu je pa dejal, da »bo šel ješpren jest«. Pri sodišču na Vrhniki je bil Suhadolnik oproščen in pri včerajšnji prizivni obravnavi je povdarjal dr. pravdnik, da se pogajanje ni dovršilo, da Suhadolnik tudi denarja nikjer ni depoziral. Suhadolniku se tudi pred ljubljanskim dež. sodiščem ni slabše godilo, kakor pred vrhniskim. Bil je oproščen.

Notarski kandidat Jakob Kogej je do včerajšnjega dne imel radi znanih idrijskih demonstracij proti nemškim turnarjem mnogo sitnosti. V neki vlogi na sodišče je razžalil orožništvo, ker je v vlogi orožništvo očitel nezakonita dejanja, da je orožništvo izsiljevalo izjave, in je navedel nekaj slučajev, dalje je Martinu Jerebu, ki je bil od nekega turnarja obstreljen, napravil na dr. pravdnikstvo vlogo, katero je orožništvo tudi smatralo razžalilivo. Kogej in Jereb sta bila radi tega oba tožena. Kogej je skušal pri orožniškem poveljstvu doseči nekako poravnanje proti temu, da bi orožništvo dal zadoščenje in plačal neko svoto, pa ministerstvo ni hotelo o tem nič vedeti in Kogej se je moral poleg Jereba zagovarjati pred sodiščem. Prvo sodišče je Kogej oprostilo,

češ, da se mu je posrečil dokaz resnice, Martina Jereba pa radi tega, ker je njegovo vlogo spisal Kogej kot njegov pravni zastopnik. Prizivno, deželno sodišče je prvo razsodbo potrdilo, sicer ne popolnoma iz vzrokov prvega sodnika. Kogej je bil v prvi vrsti oproščen, ker se drž. pravdnikstvo ni preskrbelo s pooblastilom orožništva za priziv.

Ples na hodniku dež. sodišča. Špirit je spravil pred sodišče Jožefa Kosca in Jerneja Škodlarja. Obsojena sta bila s svojima tovarišema Merštom in Vehovcem, da sta v družbi iz veže Žirovnikove gostilne pri Sv. Valburgi vzela »štetan špirit«. Vsak je dobil en mesec zapora s posti. Kosco in Škodlar sta se pritožila, češ, da je štetan vzel Vehovec, ki se je pa včeraj na vse spominjal »glij tak, kot na svojo smrt«. Vsi štirje prijatelji špirit so prišli pred dež. sodišče silno natrkani in so uprizorili na hodniku dež. sodišča pred razpravo divji ples. Zaman se res niso veselili. Koscu in Škodlarju je bila kazenski znižana vsakemu na 14 dni. Opetekajoj se, sta Kosco in Škodlar vprejela to razsodbo, saj bi cel mesec pač težko vztrajala brez pijače.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. februarja.

Osebnosti. »Wiener Zeitung« poroča: Cesar je imenoval deželno sodno svetnike gg. Gvidona Schneditz in dr. Andreja Ferjančiča v Ljubljani ter Alojzija Fohn v Mariboru deželno sodnimi nadsvetniki v Ljubljani, ter državnega pravdnika g. Fr. Trenza v Ljubljani državnim pravdnikom v VI. činovnem razredu. — Pravo sodni minister je imenoval deželno sodnega pristava g. Fr. Milčinskega v Ljubljani sodnim tajnikom in premestil sodnega pristava g. dr. Val. Flerina iz Senožec v Kranjskogoro. — Deželni predsednik je imenoval deželno sodnega konceptnega praktika g. dr. Vikt. Schwegel konceptistom v X. činovnem razredu.

Duhovske zadeve na Koroškem. Razpisana je do dne 1. aprila mestna župnija Sovodnje. — Dekanijo Sovodnje oskrbuje č. g. Jos. Jandl, župnik v Liseregg; župnijo Sovodnje pa tamošnji kaplan č. g. H. Klimsch. — Prestavljeni so gg. kaplani: A. Oberluggauer iz Št. Lenarta v Motnico; E. Klimsch iz Motnice v Mlšt; R. Oizinger iz Mlštata v Št. Lenart. — Provizor g. J. Gerstl je prestavljen iz Kaninga v Lölling. — Župnijo Borlebo oskrboval č. g. A. Sturm, župnik na Brdi.

Nadvojvoda Ferdinand se je včeraj zvečer z brzoljako peljal v Opatijo. Prišel je iz Celovca. Na kolodvoru so ga pričakovali častniki 17. pešpolka. Nadvojvoda je izstopil iz voza in govoril s častniki. Pri odhodu je nadvojvoda vsakemu častniku dal roko. Nadvojvoda je bil v civilni obleki.

Postne govore v Novem mestu ima od nedelje do 8. marca ob 1/7. uri zvečer P. Zehengruber S. J. iz Ljubljane.

Desetletnica »Slovenskega bralnega društva« v Škofji Loki. »Slov. bralno društvo« v Škofji Loki vabi k veselici, katero priredi dne 2. marca v društvenih prostorih v proslavo 10letnega obstanka. Vspored: 1. * * * Ob desetletnici slovenskega bralnega društva. Deklamacija. 2. Petje: a) A. Härtl: Večerna. b) P. Hug. Sattner: Za dom med bojni grom! c) A. Hajdrih: Heroegovska. 3. Revček Andrejček. Narodna igra s petjem v petih dejanjih. Prosta zabava. Vstopnina: Udom 20 kr., neudom 30 kr. Začetek ob 7 uri zvečer. K obilni udeležbi vabi najljubše odbor.

Zadruga izdelovalcev sodovice se snuje v Ljubljani in sicer bode ustanovljena za celo Kranjsko. Ustanovni shod bode 23. marca.

Zmaga katoliških kmetov na Štajerskem. Kmečki volivni okraj Gröbning-Irding so imeli včeraj 27. febr. dopolnilno volitev v deželni zbor štajerski. Zmagal je kandidat katoliškega društva kmetov posestnik Janez Feichter. Kandidat združenih nemških liberalcev in nacionalcev Grogger je ostal v manjšini. Ta izid je znatna pridobitev, ker dosedaj ni bil ta mandat v katoliških rokah. To seve liberalne »Bauernbundovce« tako jezi, da bodo baje proti volitvi protestirali.

Koroške novice. V stalni pokoj stopi g. A. Kovačič, nadučitelj v Št. Jakobu v Rožu. Mesto nadučitelja tam je razpisano

do dne 1. marca. — Zdravnik g. dr. V. Husa v Velikovu je dobil častno kolajno za 40letno zvesto službovanje. — Za zidanje ceste k Velikemu Zvonarju dá vlada 60.000 kron. — Razpisano je učiteljsko mesto v Guštanju do dne 15. marca. — Dne 3. svečana zjutraj je gorelo na fužinah v Guštanju. Goreti je zaželo okoli 4. ure. Zgorelo je precej zabojev za železo. Ko so se delavci zbrali, se jim je posrečilo omejiti ogenj, da ni napravil večje škode. Dne 10. svečana zvečer ob 10. uri pa je gorelo pri Glajmizu v Tolstem Vrh, dobre četrt ure od trga. Pogorela je le hiša. Hišna oprava in tudi obleka je vsa zgorela, ker je niso mogli ven dobiti in je bila hiša večinoma lesena. Na pepelnico je na Gorcah v podj. dolini gorel hlev in skedenj kmeta Nužaja Marka p. d. Marka. V veliki nevarnosti je bila cela vas, posebno ker je zaždel veter vleči na vse strani. Zasmodila je, kakor je sama obstala, domača služabnica, 13 let (!) stara deklica Ana Kulter, ki je na glas, da je že popred na štirih krajih zasmodila in nekemu v kraju sto goldinarjev ukradla; tretji dan navrh je zopet zanetila ogenj pod posteljo v hiši, da bi zgorela tudi hiša in potem gotovo cela vas. K sreči so ljudje v pravem času dim zapazili in ogenj zadušili.

Koncert »Meščanske godbe« bo jutri zvečer ob 8. uri v pivarni Hafnerjevi. Vstopnina 20 kr.

Umrli je v Gradcu župan na Pesnici g. Flucher vsled neke operacije.

Zmaga. Pri občinski volitvi v Vurbergu pri Ptuj dne 20. februarja t. l. so v vseh treh razredih sijajno zmagali narodni, katoliški kandidati. Živela narodna zavednost!

Poskušen umor in samomor. V Ptuj se je ustrelil 18letni posestnikov sin Lorenc Kramberger iz Libonja. Prej je poskušal umoriti svojega očeta, kar se mu je ponesrečilo.

Volitve na Tolminskem. »Primorski List« poroča, da so se naši somišljeniki na Tolminskem v obilnem številu izrekli za dr. Jos. viteza Tonklija, in pristavljajo: Upamo, da se konečno vsi zanj zedinijo. Prosimo tedaj rojake na Tolminskem, naj gredo vsi složno v volilni boj. Zmaga mora biti naša!

Vsprejem v topničarsko kadetno šolo. V kadetno šolo za topničarje se sprejemajo mladeniči od 14 do 17. leta, ki so dovršili kako srednjo šolo vsaj z dobrim vspehom. Šolnina znaša za sinove oseb stalne armade 24 K, za sinove rezervnih častnikov ter uradnikov 160 K, za ostale pa 300 K na leto. Prošnje za vsprejem je doposlati do 15. avg. poveljstvu topničarske kadetne šole na Dunaju X/2. Podrobnejši pogoji se izvedo iz predpisov, ki se dobe pri vseh kadetnih šolah proti vposlatvi 40 vin.

Pogreb po noči. Iz Trsta se poroča, da so čevljarja Antona Mraka, ki je umrl vsled rane, dobljene pri zadnjih demonstracijah, včeraj ob 11. uri ponoči iz bolnice prepeljali na pokopališče in pokopali. Voz, ki je vozil truplo nesrečnega mladeniča naravnost na pokopališče, je bil obkoljen od redarjev in žandarmov.

Najnovejše od raznih strani. A tenat na srbskega kralja. Vesto a tenat na srbskega kralja je nastala vsled naslednjega dogodka: Nekemu podčastniku se je posrečilo dobiti avdienco pri kralju. Komaj je v avdienci dvorani podčastnik kralja zagledal, prišel je kričati, naj mu iz plača dolžno zastalo plačo in je kralju očital, da on in ministri žive v razkošju, vojaki pa stradajo. Straže so odstranile razsajajočega podčastnika. Kralj je prekinil avdienco. — Aretirana princezinja. V Kapstadtu so aretovali princezino Radziwill, ki je ponarejala menjice na račun Cecil Rhodesa. — Brezmejna surovost. V Bazelu je nek tujec nahajal tri velike pse na tri igrajoče se šest do sedemletne dečke. Enemu dečku so psi raztrgali vrat in en del požrl, enemu dečku so psi odgrizli glavo in truplo tako razvlekli, da so dečkovo truplo dobili še-le po dolgem iskanju. — Pomiloščen. Nemški turist Oton Müller, ki je na Rivi umoril dr. Ladenburgerja in je bil radi tega obsojen k smrti, je od cesarja pomiloščen na dosmrtno ječo. — Škoda v Barceloni. Računa se, da je vsled zadnje stavke v Barceloni imelo mesto in provinca Barcelona škode 40 milijonov dolarjev, delavci pa pet milijonov peset. — Elektriška železnica na Dunaju je zopet zahtevala več žrtev. Včeraj je povzročila neko gospo in nekega otroka. Gospa je mrtva, otrok

težko ranjen. — Med mašo aretirani župnik. Na ruskem Poljskem v Suwalki so preteklo nedeljo orožniki med sv. mašo udri v katoliško cerkev in župnika aretirali. Med ljudstvom je nastala nepopisna razburjenost. Prišlo je do boja. Več oseb je ranjenih. Župnika dolže, da je enkrat opustil molitev za carja. — Petrolejska tovarna gori. Tovarna petroleja in bencina, »Apollo« v Požunu gori. Glavnega poslojpa ne morejo več rešiti. Boje se eksplozije. — Odvetnik pobegnil. Iz Krakova je pobegnil odvetnik dr. Chumursky, ko je poveril 300.000 kron. Ubegli odvetnik je bil član disciplinarnega sveta. — Svojim trem bratcem glave odrezal je v Ogrski Belicerki zidarski pomočnik Emerik Miron. Svoji materi je zadal tri nevarne rane. — Obdačenje bolnikov. Dunajski zdravniki so sprožili misel, naj bi bili bolniki primorani za vsak recept plačati 5 vinarjev. Na ta način bi se ustanovil penzijski sklad za zdravnike.

Mačka rešiteljica. V Kromerizu bi se skoro vsa rodbina mehanika Šovaneka po noči zadušila. Plini iz zaprte peči so napolnili sobo in že je bilo nekaj oseb rodbine popolnoma omamljenih. V tem trenutku je po sobi skakajoča mačka zbudila gospodinj, ki je imela še toliko moči, da se je splazila k oknu in okno odprla. Posrečilo se je spraviti k zavesti vseh 7 oseb, samo 16letna mehanikova hčerka še ni izven nevarnosti.

Ben Hur na ameriških odrih. Igra »Ben Hur« žanje v Ameriki izredni vseh. Čisti dobiček zadnjih dveh let znaša 5 mil. kron od teh je dobil avtor istimenske knjige general Lew Wallace 400.000 K. Za ameriški oder je igro priredil dr. Will. Young ki je znal spraviti na deske dirko vozov, potapljanje čolna s sužnji, karavano kamel itd.

Roosevelt in vladni uslužbenec. Iz Washingtona pišejo: Ukaz predsednika Roosevelta, da se ne sme nobeden vladnih uslužbencev boriti za povišanje plače, je vzbudil v različnih krogih prav neprijetne občutke. S tem ukazom hoče Roosevelt odrekati državnim uradnikom pravico do organizacije in skupnega postopanja, kar napravlja na mnoge prav čuden utis.

Židom odprta pot v Palestino. Vodja Zionistov Herzl, je došel v Carigrad, in čuje se, da je sultan že podpisal dovoljenje, vsled katerega smejo v večjem številu nastaniti se v Palestini, Siriji in Mesopotamiji. Da bi le hitro vsi židje pobrali kopta, ubogali Herzla ter se podali iz Evrope.

Katoliška katedrala v Westminsteru. Največja cerkev na svetu poleg bazilike sv. Petra v Rmu ne bo več Sv. Zofija v Carigradu, ampak katoliška katedrala v Westminsteru, ki bode izročena za božjo službo prihodnje leto. Cerkev je zgrajena vsled iniciative kardinala Vaughana samo z dobrovoljnimi doneski, katere so nabrali med seboj angleški katoličani.

Rop na mrtvaškem odru. Pred nekaj dnevi je umrla 18-letna hčerka posestnika Danilo Plavstija v Kobilotivani. Ob njenem mrtvaškem odru je stražila neka ženska imenom Julia Csebenanc. Po srbski navadi krasi vrat mrtvecev ovrtnik iz 18 dukatov. Ženska pozešla denarjev, odrezala je mrtvi deklici ovrtnik in ga skrila v svojem žepu. Da bi zbrisala sled svojega ropa, je mrtvaško oder zažgala in je rekla prihitelim ljudem, da je ogenj proizvodila padajoča sveča. Ko so ljudje gasili, tekla je tatica domov in skrila dukate. Uvedena preiskava pa je njen zločin spravila na dan in je predzna tatica sedaj že v zaporu.

Zopet smrt na odru. Tragična smrt je dohitela 24letno igralko Gracie Housley v Lyceum gledališču v Birminghamu. Gdčna je nastopila v igri »A Trip to Blackpool«. Na koncu družega dejanja pela je pesem z refrenom »Z Bogom, Dolly, zapušam te, čeprav mi srce poč«. Občinstvo je ploskalo in zahtevalo, naj pevka pesem ponovi. In pevka je zapela prve besede, potem se je pa nakrat zgrudila. V resnici ji je počilo srce.

V Ameriki oropali vlak. Iz Branchville se poroča: Skoro na istem mestu kakor pred dvema leti, le pet milj proč od tukaj so roparji po dobro izpeljanem načrtu vstavili okoli 7. ure zvečer osebni vlak Southern železnice ter vlomili v ekspresni vagon. V mraku se je vthotapilo sedem ali osem mož na platformo med lokomotivo in vagonom za prtljago. Nihče jih ni bil zapazil. Kmalu so nastavili svoje Winchester-puške na kurjača in strojevodjo ter jima ukazali vstaviti vlak. Kurjač je skočil raz vlak, strojevodjo pa so pridržali. Pri tem je bilo izstreljenih nekaj strelcev. Brezpogojno so se morali vlakovi uslužbenci podati lo-povom. Očepili so ekspresni vagon in se odpeljali naprej. Ko so preišetali blagajnico, so zopet zapodili strojevodjo nazaj z lokomotivo po ostali del vlaka, ki je potem brez vsake druge zamude dospel semkaj. Tatovi niso nadlegovali potnikov in ne ve se do-bro, koliko so odnesli. Pravijo, da jih nihče ne pozna.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovenski liberalci na Dunaju — ogorčenje Slovanov.

Dunaj, 28. febr. Slov. poslanci so iz razlogov, katere je obrazložil dr. Žitnik, se čutili primorane, da glasujejo proti dispozičnemu zakladu in tako izrečejo vladi nezaupanje zaradi celjskega vprašanja. Edino Ferjančič in Plantan sta glasovala za dispozičijski zaklad. To glasovanje liberalnih poslancev je vzbudilo med Jugoslovani in drugimi slovenskimi poslanci veliko ogorčenje. Razni poslanci hrvaško-slovenskega kluba so pred glasovanjem več dni nagovarjali liberalna Slovence Ferjančiča in Plantana, da bi pri glasovanju vsaj dvorano zapustila, ako že nočeta glasovati skupno z drugimi. Vključno temu sta Plantan in Ferjančič ostentativno glasovala za dispozičijski zaklad ter s tem izrekli zaupanje Koerberjevi vladi, tisti vladi, katera bi bila z lahka preprečila sprejetje Stürgkhovega predloga, česar pa ni hotela storiti, vladi, od katere slovensko ljudstvo nima druzega, kakor poniževanje in preziranje. Ogorčeni niso samo Slovenci in Hrvatje, ampak tudi ostali slovanski poslanci, celo taki, kateri so, kakor Poljaki, glasovali za dispozičijski zaklad iz svojih posebnih razlogov. Ta ogorčenost se je pokazala že med glasovanjem, ko so slovenski poslanci klicali liberalcema: „Fej! Sramota!“ „Celje!“ „Oberlandesgerichtsrath!“ Za dispozičijski zaklad so skupno glasovale vse nemške stranke, samo nemška ljudska stranka, katera mora iz agitatoričnih ozirov igrati ulogo opozicije, se je absentirala do zadnjega moža. Včeraj je imel Körber z nemško ljudsko stranko posvetovanje in ji je za to uslugo mnogo obljubil. Tem hujše je ogorčenje zoper slovenske liberalce, kateri so taki vladi votirali svoje zaupanje.

Dunaj, 28. febr. (C. B.) Pred prehodom na dnevni red je zbornica razpravljala o nujnem predlogu soc. demokratov, naj vlada v osmih dneh predloži novelo k tiskovnemu zakonu. Ministerski predsednik Koerber pravi, da bo vlada iz lastne inicijate predložila načrt novega zakona, a ne more se vezati na določen obrok. Nujnost predloga je bila odklonjena. Zbornica nato nadaljuje razpravo o proračunu.

Dunaj, 28. febr. Socijalno politični odsek se je posvetoval včeraj o penzijskem zavarovanju privatnih uradnikov. Poslanec Kolischer je predlagal, naj se izvoli poročevalcem dr. Forta, ki naj skupno z vlado pregleda načrt. Vladni zastopnik je izjavil, da je prispevanje od strani države izključeno.

Dunaj, 28. febr. Vlada je vladnega svetnika viteza F. Le Moniera imenovala za ravnatelja zaloge šolskih knjig.

Dunaj, 28. febr. Dr. Guštin je imenovan notarjem v Črnomlju.

Dunaj, 28. febr. Za občinske volitve so dunajski Čehi v osmih okrajih postavili samostojne kandidate.

Bruselj, 28. febr. Po poročilih iz Južne Afrike so Buri v zadnjem boju pri Klerksdorpem poleg vozov zajeli tudi en angleški oddelek in dva topova. — Vrsto stražnic Frankfurt-Wrede je prodrl 600 do 800 Burov. Na angleški strani sta padla 2 častnika ter 18 mož, pet častnikov in 33 mož je bilo ranjenih. Angleži so baje zajeli 100 konj in 6000 (!) glav živine.

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki

tvrdke W. Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje na Angleškem, priznane najboljše, ker se hitro suše ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najprejnejši in ne povzročajo niti marog, niti ne postanejo bledi. Dobro se po tovarniški ceni pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frankovske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju.

9 11-7

Umrli so:

V otroški bolnišnici:
27. februarja. Ivana Muzlovič, sodarja hči, 1½ leta, jetika.

V bolnišnici:
25. februarja. Ivan Bokavšek, dninar, 62 let, jetika.

Dunajska borza

dné 28. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101.65
Skupni državni dolg v srebru	101.45
Avstrijska zlata renta 4%	120.85
Avstrijska krona renta 4%	99.05
Ogerska zlata renta 4%	120.05
Ogerska krona renta 4%	97.5
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	163.1
Kreditne delnice, 160 gld.	92.75
London vista	239.95
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.22½
20 mark	23.44
20 frankov (napoleonador)	19.07
Italijanski bankovci	98.80
C. kr. cekini	11.32

Zitne cene

dné 27. februarja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9.48 do 9.44
„ „ maj	9.46 do 9.47
„ „ jesen	— „ —
Rž za pomlad	7.66 do 7.67
„ „ jesen	— „ —
Koruzna za maj-junij	5.57 do 5.58
Oves za pomlad	7.92 do 7.94
„ „ oktober	7.96 do 7.97

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9.40 do 9.41
„ „ oktober	8.80 do 8.81
Rž za april	7.60 do 7.61
„ „ oktober	6.87 do 6.88
Oves za april	7.68 do 7.69
„ „ oktober	6.29 do 6.30
Koruzna za maj	5.30 do 5.31
„ „ julij	5.45 do 5.46

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9.48 do 10.15
„ južne zel.	9.75 do 10.15
Rž	7.75 do 7.95
Jecmen	7.20 do 8.60
„ ob Tisi	6.85 do 7.75
Koruzna ogerska, stara	5.60 do 5.75
„ nova	5.60 do 5.75
Cinkvant	6.50 do 7.00
„ stara	6.50 do 7.00
„ nova	6.30 do 6.60
Oves srednji	7.75 do 8.15
Pizol	7.75 do 10.75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 m, srednji značilni tlak 736°C za 28

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v mm
27 9 zveč.	732.1	2.1	sl. sever	dež	
28 7. jut.	733.0	1.8	sl. jz.ah.	megla	2.6
28 2. popol.	733.6	4.2	—	dež	

Srednja včerajšnja temperatura 2.1 normale 1.1

Zahvala. 269 1-1

Povodom smrti mojega nepozabnega soproga, gospoda

Pavla Hudovernik

o. kr. sodnega pristava

došlo mi je od vseh strani sožalje. Zahvaljujem se tem potom za izraženo mi sožalje, posebno pa še č. gg. uradnikom, prijateljem in znancom v Metliki, na Suhorju in v Kostanjevici za zadnjo čast, koju so skazali dragemu pokojniku.

V Metliki, 24. februarja 1902.

Minka Hudovernik.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

Konsumnega društva v Dobu

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 16. marca 1902

ob 3. uri popoldne

v društvenih prostorih v Dobu.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo blagajnika in odobritev računov.
3. Volitev 3 odbornikov ter 1 člana v pregledovalni odsek.
4. Prememba pravil.
5. Razni nasveti.

264 1-1

Predstojništvo.

Na Vranskem se dobi še lep in močen

altar

za uboge cerkve brezplačno. Poizvedeti je pri cerkvenem predstojništvu. 249 3-3

Pozor!

Za nakupovanje spomladanskega in letnega blaga

za obleke

v največji izbiri in po najnižji ceni se priporoča

Anton Schuster

Ljubljana, Špitalske ulice 7.

Uzorci na zahtevanje poštne prosto.

270 3-1

Spretna, izurjena

postrežnica,

vešča računstva, se sprejme takoj.

Poizvé se v pisarni I. ljubljanskega delav. konsumnega društva na Kongresnem trgu od 7.—9. zvečer. 271 1-1

VABILO

na

II. občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Rupertu

registr. zadruge z neomejeno zavezo,

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 9. marca 1902

ob 3. uri popoldne

v posojilniških prostorih

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računa za l. 1901.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Prememba pravil.
5. Slučajnosti.

263 1-1

Odbor.

Na Brezjah se odda v najem pod ugodnimi pogoji s 1. aprilom t. l.

gostilna

Janeza Rozman-a.

Več se izvé pri posestniku Janezu Rozman na Brezjah št 43. 252 3-2

Na prodaj sta

2 križeva pota

oba po 95 cm. visoka, po gld. 65—jeden pri 189 12-5

FR. TOMAN-u,

podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Trgovski pomočnik,

oziroma vodja filijalke se sprejme pri Gospodarskem društvu v Trnovem na Notranjskem, kamor je tudi ponudbe vposlati. Vešč mora biti manufakture in mešnega blaga popolnoma, da lahko sam deluje. Oženjeni imajo prednost, posebno kateri bi vložili malo kavicjo. 253 3-2

Koledar

ka toliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1902

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoliški Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

126 26-11

Umetnijski zavod za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti:
cerkvena okna različne izvršitve.
Ceniki in strokovni svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

* Velika izber najfinejših slaščic in peciva. *

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam uljudno naznanjati, da otvorim s 1. marcem t. l.

na Glavnem trgu šte. 6

slaščičarsko in pekovsko podružnico

ter priporočam vedno sveže, dobro in ceneno blago.

V filijalki

se sprejemajo naročila, tičoč se pekovskega, kakor tudi slaščičarskega obrta.

Vsakovrstno pecivo

potice, štruce, ržen kruh itd., kakor tudi vsakovrstni fini kruh na vago.

Vedno bogata izber vsakovrstnih najfinejših slaščic.

Rednim odjemalcem kruha dostavljanje na dom.

K mnogobrojnemu obisku vabi najuljudneje

Jakob Zalaznik.

* Štirikrat na dan sveže in okusno pecivo. *

238 5-4

* Točna in solidna postrežba. *